

Številka: Up-716/15-19

Datum: 12. 12. 2017

ODLOČBA

Senat Ustavnega sodišča je v postopku odločanja o ustavni pritožbi dr. Rüdigerja Thalmanna, Združene države Amerike, ki ga zastopa Dušan Ludvik Kolnik, odvetnik v Mariboru, na seji 12. decembra 2017

odločil:

Sodba Upravnega sodišča št. I U 1997/2014 z dne 17. 3. 2015 se razveljavi in zadeva se vrne temu sodišču v novo odločanje.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Z izpodbijano sodbo je Upravno sodišče zavrnilo tožbo zoper odločbo Ministrstva za kulturo o zavrnitvi zahteve za denacionalizacijo nepremičnin, ki so bile podražavljene pritožnikovi pravni prednici. Pritrdilo je presoji, da pritožnik skladno z drugim odstavkom 10. člena v zvezi z 12. členom Zakona o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91-I, 31/93, 65/98 in 66/2000 – v nadaljevanju ZDen) ni upravičen do denacionalizacije, ker je imela njegova pravna prednica za odvzeto premoženje pravico dobiti odškodnino od Republike Avstrije na podlagi Pogodbe o poravnavi škode izgnancem, preseljencem in pregnancem, o ureditvi drugih finančnih vprašanj in vprašanj s socialnega področja (t. i. Finančna in izravnalna pogodba – v nadaljevanju FIP),¹ ki sta jo 27. 11. 1961 sklenili Zvezna republika Nemčija in Republika Avstrija, ter zakonov, ki jih je na podlagi te pogodbe sprejela Republika

¹ *Vertrag zwischen der Republik Österreich und der Bundesrepublik Deutschland zur Regelung von Schäden der Vertriebenen, Umsiedler und Verfolgten, über weitere finanzielle Fragen und Fragen aus dem sozialen Bereich (Finanz- und Ausgleichsvertrag, BGBl, št. 76/62).*

Avstrija (v nadaljevanju izvedbeni predpisi).² Po mnenju Upravnega sodišča namreč ti pravni akti urejajo odškodnino za premoženje, ki je bilo podržavljeno na območju nekdanje Jugoslavije, zato pomenijo pravno podlago za odškodovanje v smislu drugega odstavka 10. člena ZDen. Ker je pritožnikova pravna prednica spadala v krog oseb, ki so bile v Prilogi 1 FIP določene kot upravičenci do odškodnine, premoženje, ki ji je bilo podržavljeno, pa v premoženjsko škodo, določeno s FIP, to po oceni Upravnega sodišča zadošča za presojo, da so v obravnavani zadevi izpolnjene okoliščine iz drugega odstavka 10. člena ZDen. Zato upravni organ tudi ni bil dolžan ugotavljati, kakšne konkretne pravice bi pritožnikovi pravni prednici šle po avstrijskih izvedbenih predpisih. Vrhovno sodišče je pritožnikovo revizijo zoper sodbo Upravnega sodišča s sklepom kot nedovoljeno zavrglo.

2. Pritožnik v ustavni pritožbi, s katero izpodbija odločitvi obeh sodišč, zatrjuje kršitev pravic iz drugega odstavka 14. člena, 22. in 33. člena Ustave ter 1. člena Prvega protokola h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94). Nasprotuje stališču, da pomeni FIP pravni akt, na podlagi katerega so imele v njem določene osebe pravico dobiti odškodnino za podržavljeno premoženje od Republike Avstrije. Zatrjuje, da pri presoji, ali so izpolnjene okoliščine iz drugega odstavka 10. člena ZDen, ni mogoče upoštevati le s FIP določenih kriterijev, ki opredeljujejo pravno priznano škodo (2. člen FIP) in krog upravičencev do njenega povračila (Priloga 1 FIP), temveč tudi pogoje, ki jih je za priznanje odškodnine Republika Avstrija določila v izvedbenih predpisih. Izpolnjenosti teh pogojev glede pritožnikove pravne prednice naj organi odločanja sploh ne bi ugotavljali, saj naj bi presojo oprli na stališče, da za izključitev iz denacionalizacije zadošča že, da je imela oseba v tuji državi na voljo pravno podlago, ki je omogočala "načelno pravico" dobiti odškodnino za odvzeto premoženje. Pritožnik zatrjuje, da taka razlaga ni skladna z drugim odstavkom 10. člena ZDen, saj onemogoča ugotavljanje za presojo z vidika navedene zakonske določbe odločilnih okoliščin. Sodišču očita, da mu je z razlago, na podlagi katere mu je odreklo status denacionalizacijskega upravičenca, v nasprotju z drugim odstavkom 14. člena Ustave onemogočilo enako obravnavo glede uveljavljanja upravičenj na podlagi ZDen v primerjavi z upravičenci, ki jim ZDen priznava pravico do denacionalizacije. Pritožnik je ustavno pritožbo dopolnil z vlogo, ki jo je vložil 17. 3. 2016.

3. Senat Ustavnega sodišča je s sklepom št. Up-716/15 z dne 14. 11. 2017 ustavno pritožbo zoper sodbo Upravnega sodišča sprejel v obravnavo (1. točka izreka sklepa).

² Sodišče se v zvezi s tem sklicuje na Zakon o razširitvi področja uporabe Zakona o povračilu škode zaradi okupacije z dne 13. junija 1962 (*Erweiterung des Anwendungsbereiches des Besatzungsschäden- und des Kriegs- und Verfolgungssachschädengesetz*, BGBl, št. 176/62), Zakon o povrnitvi škode preseljencem in pregnancem z dne 13. junija 1962 (*Umsiedler- und Vertreibenen- Entschädigungsgesetz*, BGBl, št. 177/62) in Zakon o prijavi premoženjskih škod, ki so nastale zaradi razselitve ali izгона z dne 14. decembra 1961 (*Anmeldegesetz*, BGBl, št. 12/62).

O tem je na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) obvestil Upravno sodišče in upravni organ, skladno z drugim odstavkom navedenega člena ZUstS pa tudi nasprotne udeležence iz denacionalizacijskega postopka s pozivom, da se izjavijo o ustavni pritožbi.

4. Slovenski državni holding, d. d., Ljubljana, v odgovoru na ustavno pritožbo podaja svoje stališče glede upoštevnosti FIP in izvedbenih predpisov kot pravnih podlag za ugotavljanje okoliščin, pomembnih za presojo z vidika drugega odstavka 10. člena ZDen. Očitke pritožnikov zavrača kot neutemeljene in Ustavnemu sodišču predlaga, naj ustavno pritožbo zavrne.

B.

5. Dopolnitve ustavne pritožbe z dne 17. 3. 2016 senat Ustavnega sodišča ni upošteval pri odločanju, ker je bila vložena po roku, dovoljenem za vložitev ustavne pritožbe (prvi odstavek 52. člena ZUstS).³

6. Pritožnik med drugim izpodbija stališče, po katerem za pritožnikovo izključitev iz denacionalizacije na podlagi drugega odstavka 10. člena ZDen zadošča že, da je njegova pravna prednica spadala v krog oseb, ki so bile v Prilogi 1 FIP določene kot upravičenci do odškodnine. Ker naj v konkretnem postopku ne bi bilo ugotovljeno, da je pritožnikova pravna prednica izpolnjevala pogoje za priznanje s FIP dogovorjene odškodnine, naj bi taka razlaga postavljala pritožnika v neenak položaj glede uveljavljanja upravičenj na podlagi ZDen v primerjavi z upravičenci, ki jim ZDen priznava pravico do denacionalizacije. Zato sodišču očita, da mu je z izpodbijanem pravnim stališčem kršilo pravico do enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave.

7. Ustavno sodišče je o enakem ustavnopravnem primeru že odločilo z odločbo št. Up-282/15 z dne 5. 10. 2017 (Uradni list RS, št. 59/17). Ustavni pritožbi je ugodilo in izpodbijani sodbi razveljavilo ter zadevo vrnilo v novo odločanje sodišču prve stopnje. Iz enakih razlogov, kot so navedeni v citirani odločbi, je bila z izpodbijano sodbo tudi pritožniku kršena pravica iz drugega odstavka 14. člena Ustave. Zato je senat v skladu s tretjim odstavkom 59. člena ZUstS odločil, kot izhaja iz izreka te odločbe.

³ Glej npr. sklep Ustavnega sodišča št. Up-297/02 z dne 27. 1. 2004.

8. Ker je senat Ustavnega sodišča izpodbijano sodbo razveljavil že zaradi kršitve pravice iz drugega odstavka 14. člena Ustave, mu očitkov o kršitvah drugih ustavnih pravic ni bilo treba presoјati.

C.

9. Senat Ustavnega sodišča je sprejel to odločbo na podlagi tretjega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednica senata dr. Špelca Mežnar ter člana dr. Matej Accetto in dr. Jadranka Sovdat. Odločbo je sprejel soglasno.

dr. Špelca Mežnar
Predsednica senata